

ВІРТУАЛЬНА ЗЕМЛЯ ЯК ОБ'ЄКТ ПРАВОВІДНОСИН У МЕТАВСЕСВІТІ

VIRTUAL EARTH AS AN OBJECT OF LEGAL RELATIONS IN THE METAVERSE

Свердліченко В.П., к.ю.н.,
старший викладач кафедри цивільно-правових дисциплін
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Стаття присвячена актуальній для юриспруденції темі, яка пов'язана із виникненням нового для юридичної науки явища – віртуальною землею. Сьогодні людство все активніше переходить до віртуального життя, центром якого незабаром може стати Метавесвіт (Metaverse). Питання Метавесвіту стає дедалі актуальнішим завдяки швидкому розвитку технологій, можливостям Інтернету, віртуальної та доповненої реальності (VR та AR), штучному інтелекту та інших досягнень, які дозволяють створювати реалістичні віртуальні світи, у яких може взаємодіяти необмежена кількість користувачів. У Метавесвіті людина через свій цифровий аватар може розважатися, навчатися, подорожувати, купувати та продавати різноманітні цифрові речі тощо. Встановлено, що одне з центральних місць серед таких цифрових речей займає віртуальна земля, яка може бути предметом купівлі-продажу, оренди, дарування тощо. Віртуальна земля має власника, права якого можуть бути підтверджені за допомогою блокчейн-технологій, що забезпечують прозорість та безпеку транзакцій. Віртуальна земля має реальну економічну цінність, яку визнають користувачі та інвестори. Її вартість може змінюватися в залежності від попиту і пропозиції, а також від розвитку самої платформи Метавесвіту. Визначено, що віртуальна земля в Метавесвіті надає широкі можливості для різних видів діяльності: від комерційної до творчої та розважальної. Її використання може значно змінити спосіб нашої роботи, навчання, розважання та взаємодії в цілому в цифровому просторі. З огляду на все вищезазначене, встановлено, що віртуальна земля може розглядатися у якості об'єкта правовідносин у Метавесвіті. Вона виступає об'єктом юридичних та різних соціальних, економічних, культурних взаємодій тощо.

Зазначено, що незважаючи на вже доволі активне використання віртуальної землі у Метавесвіті, питання, пов'язані з її призначенням та правовою природою у віртуальному світі знаходяться в процесі зародкового наукового дослідження та засновані на міркуваннях і правових позиціях окремих науковців, що відкриває широке поле для подальших наукових досліджень в цій сфері.

Ключові слова: віртуальна земля, Метавесвіт, правовідносини, об'єкт правовідносин, право власності на віртуальну землю, оренда віртуальної землі.

The article covers the topic, relevant to jurisprudence. This issue intertwines with the virtual land, known as the emergence of a new phenomenon for legal science. Nowadays, humanity is significantly referring to virtual life, whose center may soon become the Metaverse. The issue of the Metaverse is becoming more and more relevant due to the rapid development of technology, the capabilities of the Internet, virtual and augmented reality (VR and AR), artificial intelligence and other advances that allow the creation of realistic virtual worlds with an unlimited number of users, who can interact. In the Metaverse, a person using his digital avatar can have fun, learn, travel, buy and sell various digital things, etc. One of the central places is known to be taken by virtual land, which can be the subject of buying and selling, renting, donating, etc. Each virtual land has an owner whose rights can be verified using blockchain technology, ensuring clarity and security of transactions. Virtual land has a real economic value recognized by users and investors. Its benefit may vary depending on supply and demand, as well as the development of the Metaverse platform itself. It was claimed that the virtual land in the Metaverse provides wide opportunities for various types of activities: from commercial to creative and entertainment. Its use can significantly change the way we work, learn, play and interact in general in the digital space. Overall, the virtual earth can be considered an object of legal relations in the Metauniverse. It functions as an object of legal and various social, economic and cultural interactions, etc.

We mentioned that despite the quite active use of virtual land in the Metauniverse issues related to its purpose and legal nature in the virtual world are in the process of initial scientific research. Also, are based on the considering and legal positions of individual scientists. It opens up a wide field for further scientific research in this sphere.

Key words: virtual land, Metauniverse, legal relations, object of legal relations, ownership of virtual land, rent of virtual land.

Згідно зі ст. 13 Конституції України земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони є об'єктами права власності Українського народу. Від імені Українського народу права власника здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах, визначених цією Конституцією. Відповідно до ст. 14 Конституції України земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави. Основний Закон гарантує право власності на землю, яке набувається і реалізується громадянами, юридичними особами та державою виключно відповідно до закону. Чинне законодавство України у згаданих статтях охороняє землю у фізичному, звичному для нас світі.

Однак, технологічний прогрес, зокрема розвиток високошвидкісного інтернету, віртуальної та доповненої реальності (VR та AR), штучного інтелекту, блокчейн-технологій і криптовалют, у поєднанні з різноманітними соціальними, економічними та культурними чинниками, сприяв виникненню Метавесвіту, як результату взаємного впливу науково-технічних досягнень, соціальних змін, економічних інновацій та культурних тенденцій, а також появи нових для науки явищ, серед яких так звана «віртуальна земля».

В Метавесвіті віртуальна земля є однією з найголовніших та цінних цифрових речей, яка стає новим активом для інвесторів, що бачать у цьому потенціал для великих прибутків у майбутньому. Віртуальну землю можуть використовувати для створення віртуальних офісів, магазинів, торговельних майданчиків та інших комерційних об'єктів тощо. Вважаємо, що віртуальна земля в Метавесвіті стає важливим елементом цифрової економіки та культури, відкриваючи нові можливості для інновацій, інвестицій та соціальної взаємодії.

Необхідно зазначити, що дослідженням правових питань Метавесвіту займалися такі вчені як О.Є. Аврамова, Г.О. Андрощук, К.І. Беляков, С.Б. Булеца, С.М. Брайчевський, З.В. Гбур, І.М. Городиський, А.В. Кирилюк, О.В. Костенко, Н.О. Кушнір, О.І. Косілова, Ю.В. Кривицький, В.В. Маньгора, А.В. Матвійчук, Н.С. Марценко, О.Е. Радутний, М.Ю. Самойленко, В.В. Стрельник, Х.К. Солодовнікова, О.О. Тихомиров та ін. Безпосередньо питаннями віртуальної власності приділяли увагу Р.А. Майданик, О.І. Харитонова, Л.Р. Майданик, К.Г. Некіт, Н.О. Горобець, І.В. Майсун, які зробили вагомий внесок в дослідженні окреслених питань.

The Conversation – мережа некомерційних засобів масової інформації під час дослідження метавесвіту зазначала, що Метавесвіт – це мережа постійно включе-

них віртуальних середовищ, у яких багато людей можуть взаємодіяти один з одним та з цифровими об'єктами за допомогою своїх віртуальних зображень – аватарів. Вперше слово метавсесвіт використав письменник-фантаст Ніл Стівенсон у романі «Лавина» (1992). Так він назвав віртуальний світ, у якому головний герой, Хіро Протагоніст, спілкується, робить покупки та перемагає ворогів реального світу за допомогою свого аватара. Але виникла ця концепція ще до «Лавини» як «кіберпростір» у новаторському романі Вільяма Гібсона «Нейромант» (1984) [1; 2].

Офіційного визначення метавсесвіту на даний момент у світі немає, однак науковці, письменники, експерти, журналісти намагаються надавати власні визначення цьому явищу. На нашу думку, під Метавсесвітом можна розуміти особливий віртуальний простір, створений комп'ютерними технологіями, в якому користувачі можуть взаємодіяти між собою, між різноманітними цифровими об'єктами та цифровим середовищем завдяки створеним аватарам – віртуальним цифровим зображенням. Метавсесвіт можна назвати копією реального світу, але у віртуальному просторі, де поєднуються сучасні технології, віртуальна та доповнена реальності, тримірна графіка, штучний інтелект, соціальні мережі, а також інші передові інноваційні технології.

За задумом у Метавсесвіті людина через свій цифровий аватар може працювати, навчатися, ходити до школи, купувати та продавати різноманітні цифрові речі, грати, відвідувати музеї, галереї, концерти, навіть інші країни. Те, що ми робимо у звичайному житті, ймовірно зможемо робити й у віртуальному світі.

Як зазначають дослідники, концепція метавсесвіту проста: людина занурюється у симуляцію за допомогою шолома чи окулярів віртуальної, доповненої чи змішаної реальності. Користувач взаємодіє з іншими аватарами, а набір дій обмежується лише фантазією. Відчуття присутності та відтворення реального досвіду – ключові фактори для метавсесвіту. Тому важливу роль відіграють гарнітури віртуальної (VR) та доповненої (AR) реальності для відстеження рухів: вони допомагають створювати реалістичні образи. VR орієнтований створення віртуального світу, окремого від фізичного простору. У свою чергу, AR додає до фізичної реальності віртуальні елементи [3]. Однак, експерти зауважують, що будь-хто може отримати доступ до метавсесвіту через свої персональні комп'ютери. Наприклад, клієнти можуть створювати свої аватари та отримувати доступ до метавсесвіту в Decentraland (один з існуючих метавсесвітів; віртуальний світ) на екрані без гарнітури VR [4].

Центральне місце в Метавсесвіті займає віртуальна земля. У статті масштабного освітнього онлайн проекту «Binance Academy», присвяченій віртуальній NFT землі у Метавсесвіті зазначено, що віртуальна NFT земля – це цифрова земля, що належить власнику на платформі метавсесвіту. Популярні NFT проекти пов'язані із володінням землею включають Decentraland, The Sandbox та Axie Infinity. NFT підходять для надання прав власності на землю, оскільки кожен із них унікальний і легко доводить цифрове право власності. Ви можете використовувати NFT землю для реклами, спілкування, ігор та роботи, а також для інших цілей [5].

Віртуальна земля в Метавсесвіті може бути використана в різних цілях, що відкриває нові можливості для бізнесу, розваг, творчості, соціальної та культурної взаємодії. Основними напрямками використання віртуальної землі в Метавсесвіті, на наш погляд, є: а) комерційне використання (створення віртуальних магазинів, торговельних центрів); б) трудове та робоче використання (створення офісів та робочих місць); в) використання в розважальних та творчих цілях (створення ігрових майданчиків для різних видів ігор; проведення концертів, музичних фестивалів тощо); г) використання в навчаль-

них та освітніх цілях (створення віртуальних навчальних закладів); г) культурне використання (створення віртуальних художніх галерей тощо); д) соціальне використання або соціальна взаємодія (створення місць для зустрічей та спілкування); е) купівля-продаж віртуальної землі (інвестори можуть купувати та продавати віртуальні земельні ділянки); е) оренда віртуальних земельних ділянок (власники віртуальної землі можуть здавати її в оренду компаніям або приватним особам для різних цілей); ж) використання для особистих цілей (користувачі можуть створювати власні віртуальні будинки, сади або інші простори в межах віртуальної землі для задоволення власних потреб). Отже, можна стверджувати, що віртуальна земля в Метавсесвіті надає широкі можливості для різних видів діяльності: від комерційної до творчої та розважальної. Її використання може значно змінити спосіб нашої роботи, навчання, розважання та взаємодії в цілому в цифровому просторі.

Придбати віртуальну землю у Метавсесвіті можна через розпродаж землі у проекті або напряму у землевласників через NFT маркетплейс. Віртуальна земля також може бути продана іншим користувачам на різних платформах. Перш ніж купувати нерухомість Метавсесвіту, потрібно вибрати для цього платформу (Decentraland, The Sandbox тощо). Далі потрібно створити гаманець, який надасть доступ до криптовалюти та підключити його. Після того, як Ви придбали свою криптовалюту, Вам потрібно буде переказати її на свій криптогаманець. Потім необхідно обрати ділянку землі на обраній Вами платформі. Знайшовши землю, яку Ви хочете купити, необхідно розмістити пропозицію, або купити її за фіксованою ціною. Продати віртуальну землю також можна через маркетплейс проекту Метавсесвіту або на вторинному ринку. Якщо ви вирішите здати землю в оренду комусь, Вам потрібно буде дійти приватної згоди, що робить процес досить ризикованим. При оренді Ви ніколи не повинні передавати права власності на свій NFT орендарю [6].

З огляду на це, можна стверджувати, що віртуальна земля може розглядатися у якості об'єкту правовідносин у Метавсесвіті. Вона виступає об'єктом юридичних та різних соціальних, економічних, культурних взаємодій тощо. В такому випадку буде доречним порівняння віртуальної землі із землею в реальному, фізичному світі. Тобто можна сказати, що як земля у фізичному, реальному світі виступає об'єктом правовідносин, так і віртуальна земля є об'єктом правовідносин в Метавсесвіті, звичайно із урахуванням низки особливостей, які ще потрібно дослідити.

Визначення віртуальної землі як об'єкта правовідносин у Метавсесвіті включає низку аспектів, пов'язаних із володінням, користуванням, розпорядженням та захистом прав на віртуальну землю.

Віртуальна земля може бути власністю користувачів або компаній, які можуть купувати, продавати, дарувати чи передавати права на неї. Володіння віртуальною землею зазвичай підтверджується за допомогою технологій блокчейну, що забезпечують прозорість та захист прав власності. Окрім цього, укладання смарт-контрактів на платформі блокчейну дозволяє автоматизувати передачу прав власності та забезпечувати виконання умов угод безпосередньо у віртуальному середовищі. Також віртуальна земля може бути об'єктом інвестицій, що передбачає купівлю з метою перепродажу або розвитку з метою підвищення вартості.

Поряд із правом власності на віртуальну землю, існує можливість здавати її в оренду іншим користувачам або компаніям для різних за своїм характером цілей. Такі орендні правовідносини можуть регулювати умови використання віртуальної землі, включаючи терміни оренди, орендну плату, обмеження на використання та інші аспекти.

Необхідно зазначити, що, як і у випадку з фізичною нерухомістю, віртуальна земля потребує захисту від

протизаконних дій, наприклад, від несанкціонованого захоплення, використання, шахрайства або інших форм порушення прав власників. Слід зауважити, що питання правового регулювання та захисту в Метавсесвіті є доволі складним та масштабним, оскільки користувачі можуть знаходитися в різних країнах із різними правовими системами. Як один із варіантів виходу з цієї ситуації є регулювання відповідно до правил платформи або прийнятих міжнародних угод. Поряд із цим можуть розроблятися єдині стандарти та норми для регулювання правовідносин, пов'язаних з віртуальною землею, щоб забезпечити прозорість та захист прав усіх учасників. Створення віртуальних судових органів або арбітражних комісій для розгляду спорів, що виникатимуть з приводу порушення права власності або користування віртуальною землею також сприятиме вирішенню питання, пов'язаного із правовим регулюванням відносин у Метавсесвіті.

Висновки. Віртуальна земля займає одне з центральних місць серед великої кількості цифрових речей в Метавсесвіті, яка може бути предметом купівлі-продажу, оренди, дарування, міни тощо. Віртуальна земля має

власника, права якого можуть бути підтверджені за допомогою блокчейн-технологій, що забезпечують прозорість та безпеку транзакцій. Віртуальна земля має реальну економічну цінність, яку визнають користувачі та інвестори. Її вартість може змінюватися в залежності від попиту і пропозиції, а також від розвитку самої платформи Метавсесвіту. Визначено, що віртуальна земля в Метавсесвіті надає широкі можливості для різних видів діяльності: від комерційної до творчої та розважальної. Її використання може значно змінити спосіб нашої роботи, навчання, розважання та взаємодії в цілому в цифровому просторі.

Віртуальна земля може розглядатися у якості об'єкта правовідносин у Метавсесвіті: подібно до землі в реальному, фізичному світі, вона здатна виступати предметом договорів купівлі-продажу, дарування, міни, оренди тощо. Володіння віртуальною землею зазвичай підтверджується за допомогою технологій блокчейну, що забезпечують прозорість та захист прав власності. Окрім цього, укладання смарт-контрактів на платформі блокчейну дозволяє автоматизувати передачу прав власності та забезпечувати виконання умов угод безпосередньо у віртуальному середовищі.

ЛІТЕРАТУРА

1. What is the metaverse? 2 media and information experts explain. *The Conversation* : web site. URL: <https://theconversation.com/what-is-the-metaverse-2-media-and-information-expertsexplain-165731> (дата звернення: 02.08.2024).
2. Метавсесвіт: що це та коли він з'явиться? *Український спектр* : веб-сайт. URL: <https://uaspectr.com/2021/11/09/metavsvesvit-shho-tse/> (дата звернення: 02.08.2024).
3. Як працює метавсесвіт: гайд для тих, хто хоче розібратися в темі. *Український спектр* : веб-сайт. URL: <https://uaspectr.com/2022/02/11/yak-pratsuyue-metavsvesvit/> (дата звернення: 02.08.2024).
4. The metaverse offers challenges and possibilities for the future of the retail industry. *The Conversation* : web site. URL: <https://theconversation.com/the-metaverse-offers-challenges-and-possibilities-for-the-future-of-the-retail-industry-194317> (дата звернення: 02.08.2024).
5. Що таке віртуальна NFT земля у метавсесвіті? *Binance Academy* : веб-сайт. URL: <https://academy.binance.com/uk/articles/what-is-nft-virtual-land-in-the-metaverse> (дата звернення: 04.08.2024).
6. Як купити землю в метавсесвіті? *Binance Academy* : веб-сайт. URL: <https://academy.binance.com/uk/articles/how-to-buy-land-in-the-metaverse> (дата звернення: 05.08.2024).